

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Richardt & Socher,
Herregaarden
Dallund
i Fyn.
1857.

F. Richardt del. A. Nay lith.

C.A. Reitzels Forlag

Em. Bærentzen & Co lith. Inst.

DALLUND

i Fyn, ombygget 1851-53.

DALLUND

i Fyn, ombygget 1851-53.

I Odense Amt, Skovby Herred, Sønderso Sogn, næsten midt imellem Odense og Bogense ligger den gamle Herregaard Dallund, der maatte endog er ældre end det 14de Aarhundrede; men først omtrent 1550 har den faaet sin nuværende Beliggenhed. Nordøst for den nuværende Gaard strækker sig den store Serupmose, som maatte langt tilbage i Tiden har været Strand, og ved den nordvestlige Ende af denne Mose ligger en liden Skov eller Lund, der kaldes Kapelhaven, hvor i gamle Dage Dallunds Kapel skal have ligget. Imellem Kapelhaven og Gaarden antages Staldbygningerne at have været. Staldgaarden skal efter Sagnet en Gang være sunken paa Grund af, at en derboende Kvinde ved Navn Klara, efter hvem en nærliggende Banke har faaet Navn, skal have lagt en Sø i Søengen i Steden for hendes Mand, som hun foregav at være syg, og derpaa have sendt Bud efter Præsten, med hvem hun ikke levede i den bedste Forstaaelse, for at han skulde berette den syge. Som Følge af Præstens Forbandelse sank denne Staldgaard, og det saa dybt, at der opstod en bundløs Sø paa Stedet, hvor man endnu for 100 Aar siden skal have trukket med Baad, men som nu er overgroet med en sammenhængende Løvvejngge. At Dallund virkelig er en meget gammel Gaard, viser et Lingsvidne fra Skovby Herred af 1448, meddelt Hans Mogensens, Foged i Dallund, paa Hr. Peder Hogenschild's Begne; i Følge dette har en Eng, der kaldes Margaards Tagmose og ligger under den saakaldte Amager Skov, fra Arilds Tid ligget til Margaard,

og Margaard og Engen have fra Arilds Tid ligget under Dallund. Den Angivelse, at Ukten Bryske allerede fra Midten af det 14de Aarhundrede skal have ejet Dallund, er dog næppe paalidelig. Ej heller er det afgjort, om Iver Bryske har været dens Ejer 1421. Imidlertid har dennes Søn Gert Iversen Bryske virkelig ejet Dallund, da dette staar angivet paa hans Ligsten i St. Hans Kirke i Odense. Denne Gert Bryske dræbte i Aaret 1425 Jakob Nielsen, sandsynligvis paa Langeland, og var en af de Adelsmænd, der 1439 opfagde Kong Erik af Pommern Huldskab og Trostab i et Opfigelsesbrev, udstædt fra Lybek. I Aaret 1441 stjødede Peder Holt af Møgelkær Gods paa Hindsholm til ham; da var han Lensmand paa Næsbyhoved Slot. S. A. døde Gert Bryske. Han var gift med Elisabeth Henningsdatter Kabel, der døde 1462. Noget i Forvejen havde hun stiftet en Sjælemesse i St. Hans Kirke i Odense for sin egen Sjæls og sine tre Egtefællers Sjæles Salighed. Disse vare Hr. Klavs v. Witzen, Hr. Bjørn Oluffen og Gert Bryske. Denne Sjælemesse skulde endvidere hendes kære Søster Fru Abel, hendes Svoger Hr. Niels Lavrensen med Husfrue og endelig hendes Forældre og alle dem, hun vilde gjøre godt, have Gavn af. — Maatte samtidig med Gert Bryske og i alle Tilfælde i Aaret 1448 ejede Hr. Peder Hogenschild, Lensmand paa Hagenskov, Dallund. I dette Aar udstædte Fru Johanne Andersdatter Cappi (gift med Niels Griffen Banner) af Usdal en Forpligtelse angaaende

DALLUND

i Fyn, ombygget 1851-53.

Næraa til ham, og paa samme Tid lod han sin Foged optage det førnævnte Lingsvidne vedkommende Margaards Lagmose. Hans Hustru var Fru Cecilie Schinkel, og mulig har han med hende faaet en Del af Dallund, som hun antages at have arvet efter sin Fader Bernike Schinkel. Denne ejede Dallund tilligemed Langesø og Margaard indtil sin Død 1465. Samme Aar stal ogsaa hans Svigersøn Iver Bryske, en Søn af den ovennævnte Gert Bryske, være død. Han var Medejer af Dallund og 1453 og atter 1461 Landsdommer i Fyn; hans Hustru var Fru Cecilie Høgenschild. Hendes Moder levede endnu 1483, hun selv maatte nogle Aar derefter. En af hendes Sønner, Ejler Bryske, kjøbte 1489 en Brydiegaard i Brendrup til St. Hans Kloster i Odense, og Aaret efter købte han Dallund eller snarere maatte en Lod deri af sin Søstersøn Klavs Daa; en Del deraf maa vel være tilfalden ham efter Forældrene. I Aaret 1498 skiftede han, hans Broder Knud Bryske til Langesø og Margaard, og deres Søstre Margrete og Lene den Arv, der tilkom dem efter sin da afdøde Broder Peder Bryske. I Aaret 1500 gik Ejler Bryske Dallunds Enemærker omkring, satte Pæl og svor Grændsestjæl. 1503 var han en af de „bedste Bygdemænd,“ som bleve tilfagte at møde paa Biskopsstuen i Odense Fredagen efter Midfaste, for at fremsige det sandeste, de havde gransket og udspurgt, om den Lavhøvd, Kirkeværgerne i Bestlinge gjorde paa Tienden af Havelykke, var saa rettelig gjort, at den burde med Magt at stande eller med Rette sælbes under Kirkens Dom. Fra 1504 have et Lingsvidne paa, at hans Broder Knud havde kjøbt ham Langesø (Søen selv) og Langesø Gaard, og Aaret efter folgte den anden Broder Lønne ham Tværskov Mølle i Vigerslev Sogn, som skulde aarlig i Landgilde 24 Orter Mel, tilligemed to Enghever, der laa øst op til Møllen. Denne sidste maatte Ejler Bryske indløse fra St. Hans Kloster, hvilket havde den i Pant for 206 gode rhinske Gylde og 15 Mark Danst. 1506 tilbød Kong Hans ham Langesø, Margaard og Margaards Mølle, der oprindeligt maa have været usfri Gaarde, da de svarede Tiende til Bræsten, og s. A. gav Kongen tolv Mænd

Befaling til at vurdere Ullendrup Mark, som Ejler Bryske skulde have i Mageslæg af Kronen imod andet Gods; de satte den for 4 Orter Rug, 4 Orter Byg, 4 Orter Havre og 2 Skp. Smør. 1507 købte Ejler Bryske af sin Søster Lene Jversdatter paa Skovgaard, som da var Enke, Gaarden Sorudgaard i Vigerslev Sogn og den hende ved deres Broder Peder Død tilfaldne Ottendedel i Langesø Gaard. 1515 blev der udstædt et Vidne af Peder Tygesen Sognepræst i Sønderlø, Peder Knudsen i Halstrup og Hans Degn i Serup, at de havde læst et kongeligt Brev, hvorved Kongen forenede Ejler Bryske med Kronens Slot og Len Lundenæs og Lønborg Birk, saa længe han levede, for den Afgift, han hidtil havde givet efter det Brev af Kong Hans, han havde derpaa. 1518 var Ejler Bryske Lensmand over Aalborg Len og 1519—22 over Lundenæs; 1523 havde han Bispenberg Birk i Pant. I Aaret 1521 havde han en Trætte med Jakob Norby (til Uggerslev Gaard) om Ballen Skov i Vigerslev Sogn, dens Mark og Ejendom samt om Langesø Enemærker. 1526 bekræftede han sin Broder Lønnes Skjøde til St. Hans Kloster paa en Skov i Vigerslev Sogn. I Aaret 1529 døde Ejler Bryske, kort efterat han havde, rimeligvis som Sjølemesse, kjøbt en Gaard i Bregnemose til St. Hans Kloster. I sit Vgteskab med Karen Pedersdatter Gyldestjerne havde han Sønerne: Gert, Iver, Antonius og Klavs (dræbt 1537 i en Duel) og Datteren Cecilie, der ægtede Eskild Gjøe til Gunderslevholm. Ved sin Død maa Ejler Bryske have efterladt sig en betydelig Gæld, som det følgende vil vise. Ved Skiftet fik flere af hans Arvinge Del i Dallund; men efter nogle Aars Forløb blev Gert Bryske Enebesidder af Gaarden, da hans Søstende efterhaanden folgte ham sine Lodder deri; saaledes tilkjøbte Broderen Antonius Bryske til Langesø, senere Rigens Ransler, ham sin Del 1533. Ligeledes folgte Søsteren ham 1537 sin Del paa Grund af den meget betydelige Gæld, deres Fader havde paadraget sig i Kiel, og for at hun for sin Del „ikke skulde sidde i nogen Frygt for Indmanelse (husarrest indtil Gælden blev betalt) eller andet.“ Herover opstod 1551 en

DALLUND

i Fyn, ombygget 1851-53.

Netsfag, i det hendes Mand Eskild Gjæ indstævne sin Svoger for en Søsterpart i Dallund Hovedgaard, Dallunds Mølle og alt Gaardens Tilliggende, hvilket den sidstnævnte havde kjøbt, imedens hun var ugift, og han efter Eskild Gjæes Formening var hendes Børge. Denne forlangte derfor af Herredagen i Kjøbenhavn det Spørgsmaal afgjort, hvorvidt samme Eskjæde, hvilket efter hans Mening var gjort imod Loven, kunde komme ham og hans Husfrue til Skade i nogen Maade. Hertil svarede Gert Bryske, at Kjøbet vel maatte staa ved Magt, da det var foregaaet paa en redelig og skjellig Maade; han var næmlig ikke hendes Lavbørge, men deres Broder Antonius, hvorimod han selv kun havde hendes Gods i Forsvar; Eskjædet havde hun givet ham af sin fri Villie og med hendes Børges og deres Morbroder Knud Gyldenstjernes (til Tim) Raad og Samtykke for at dække sin Gæld. Desuagtet kjendte Herredagen Eskjædet ugunstigt, paa Grund af en Bestemmelse i Tyske Lov, at Møbarn (ugift Kvinde) ikke maa sælge sin Jord, med mindre hun bliver saa fattig, at hun tvinges til at sælge for Livs Fødsel (for at opholde Livet), og da maa hun ej sælge mere af Jorden end for $\frac{1}{2}$ Mark Sølv om Aaret. Paa sin Husfrues Vegne skulde altsaa Eskild Gjæ have saa stor en Lod i Dallund som Eskjædebrevet indeholdt, og Kjøbesummen skulde Gert Bryske have tilbage. Om Gert Bryske er i øvrigt bekjendt, at han var en af de syv Adelsmænd, der 1532 vidnede, at Henrik Gjæ, Hovedsmand paa Bordingborg, havde indrømmet at have solgt sin Hovedgaard Gisselsfeld til Hr. Johan Dæ. Ligeledes var han 1548 med at udstæde et Dokument angaaende et Forlig imellem Hr. Bredbjørn Pødebust's Arvinge. I Aaret 1536 ægtede han Anna Biffert, Datter af Lønne Biffert til Brolykke; deres ægteskabelige Forening varede 16 Aar. Gert Bryske døde næmlig, efter Indskriften paa hans og hans Frues Ligsten under Alteret i Sønderfø Kirke, den 13de Juni 1552 paa Dallund; hans Enke levede indtil den 4de Maj 1586. Efter mange Aars Forløb bleve hans Ejendomme saaledes delte imellem hans tre Sønner, at Ejler fik Dallund, Lønne Langefø og Karl Margaard. — I Aaret 1584 blev Ejler

Bryske sig til Dallund, og 1586 udstædte Kong Frederik den anden et Gjenbrev til ham paa Gods i Bigerslev Sogn og By samt i Sønderfø Sogn og By. I Aaret 1606 ejede han det halve af Hovedgaarden Nielstrup. Han døde 1614; hans Husfru hed Gjertrud Lunge. Deres Datter Jomfru Maren havde ægtet Jakob Justesen Høg til Trudsholm, som derved maatte blive Arving til Dallund; men da han var død 1610, tilfaldt Dallund hans Søn.

Dallunds ny Ejler Høg til Nielstrup var gift med Else Krabbe, Datter af Hr. Lage Krabbe til Gunderslevholm, Jordberg og fl. Gaarde. I Aaret 1634 ombyggede han en Del af Stuehuset paa Dallund, næmlig den nordre Fløj. Da s. A. franske Sendemænd indfandt sig hos Christian den fjerde, var Ejler Høg en af de Adelsmænd, der i Juli Maaned fik Befaling til strag at begive sig til Kjøbenhavn for at opvarte dem. Ved denne Lejlighed skulde Jesper Friis være Marskalk, Johan Friis Drifkemarskalk; Mogens Høg skulde stænke, Ejler Høg og nogle flere Adelsmænd bære Mad, og hans Svoger Iver Krabbe staa for Borde o. s. v. 1641 byggede han Laden paa Dallund, og paa begge Sider af Ladeporten bleve hans og hans Frues Baabener indsatte. 1644 gav han et Legat paa 100 Daler til de fattige i Odense. Efter at have laant Kronen 1000 Daler, søgte han 1650 om, for denne Sum at faa Sønderfø Kirke med Kaldsret lagt til Dallund. Skulde denne Herlighed være mere værd, tilbød han sig at betale Overskuddet med rede Penge. 1655 mistede han sin Frue. I Aaret 1658 udstædte han et Gældsbrief paa 600 enkelte Daler „Børnpenge“ (en Sum Penge, Jomfru Ingeborg Friis havde givet til de fattige i Sønderfø) til Mogens Mule i Odense imod 6 af Hundrede, og for dem pantsatte han sine to Gaarde i Amager i Bigerslev Sogn. Krigen med Sverig, der udøvede en saa sørgelig Indflydelse paa hele Landet, har uden Tvivl ogsaa virket fordærvelig paa Ejler Høg; thi som Følge af den i hans Hovedgaard skete Indførsel maatte hans Arvinge efter hans Død 1661 gaa fra Arv og Gæld. S. A. udstædte Herredsfogeden i Skodby sit Tingvidne, at

DALLUND

i Fyn, ombygget 1851-53.

Mogens Mule havde indstævnet Ejler Høgs Arvinge til at lide Dom i Anledning af det omtalte Pantebrev; Udfaldet heraf var, at Pantet blev ham tildomt. Endnu i Maret 1664 beboede den sidste Ejers Datter, Jomfru Sofie Høg, Dallund; men s. A. folgte hendes Broder Tage Høg Gaarden til Oberstlieutenant Henrik Harlev. Paa den Tid havde den efter den da indførte Matrikel 66 Tdr. Hartkorn. To Aar efterat dette Salg havde fundet Sted, købte imidlertid Fru Sofie Høg, der nu havde ægtet Adam Andreas Boss, sin fæderne Gaard igen. Denne Lykke varede dog kun kort; thi allerede 1672 gjorde Harlev Indførsel i Dallund, og derfor maatte de 1673 atter sælge denne Gaard.

Rjøberen var Udsesfor Morten Mikkelsen, Ejer af Drritslev Gaard. I hans Besiddelsestid faldt der 1684 Dom i Højesteret for, at Dallunds Ejer og Margaards Ejer (den Gang Jomfru Mette Friis) skulde hver for sig svare Præsten i Sønderlø 6 Tdr. Byg aarlig paa Grund af en gammel Stiftelse, hvis Dokumenter vare bortkomne. Efter Sagnet skal Morten Mikkelsen paa denne Tid have bortspillet Dallund og to andre Gaarde; hvad sandt der er her i, vides ikke; men i et Dokument, udstædt af hans Søn Søren Mortensen, klager denne, at Faderen, der havde ejet tre Herregaarde (hvilkens den tredje var, er ubekjendt), dog ikke havde efterladt sine to Sønner mere end Rjøbestov i Bessinge Sogn paa 6 Tdr. Hartkorn. Skjøndt Dallund i Matriklen af 1688 staar som tilhørende Morten Mikkelsens Arvinge, ejede dog Amtsforvalter og Borgemeister i Odense Jens Eriksen til Hollufgaard den allerede 1687. Han var født paa Vestengaarden (ved Rødstenseje i Skanderborg Amt), af hvilken Gaard hans Børn siden toge sit Elnavn; 1668 blev han Amtsforvalter i Odensegaards Amt og 1670 tillige i Dalums, St. Knuds og Rugaards Amter, derpaa øverste Borgemeister i Odense; han ægtede 1674 Jomfru Maren Bang, en Datter af Bisshop Niels Bang i Odense, og fik med hende Hollufgaard. 1678 fik han et Slags Adelsbrev, nemlig den Bevilling at det Gods, han enten var eller blev Ejer af, maatte arvelig besiddes med adelige Friheder og

Herligheder. Han købte ogsaa Wbels nord for Bogenlø, og døde 1690. Skjønt hans Hustru var af Præsteslægt, viste han sig ingenlunde som en Ven af Gæstligheden, hvilket ses af de Klager, Sognepræsten i Sønderlø Knud Gregersen Krag indførte over ham i sin Indberetning af 1690 om Kaldets Indtægter. Jens Eriksen havde frataget ham 6 Ekdr. Byg, som aarlig gik af Dallunds Mølle, der 7 til 8 Aar i Forvejen var bleven lagt under Hovedgaarden og nu var nedbrudt; ligervis havde han frataget ham al den Godtgjørelse, han burde nyde deraf for Offer, Kvægtiende og Smaaredsel. De tidligere Ejere havde ydet Præsten 12 Daler om Maret i Offer af Hovedgaarden, hvad enten de boede der selv eller ej; heller ikke den Indtægt havde han haft i Jens Eriksens Tid. For 12 til 13 Aar siden havde Morten Mikkelsen betaget ham og Bønderne al Græsning paa Dallunds Hede, og Jens Eriksen vilde endog tvinge dem til at gærde for den Græsning, der saaledes var dem betagen. Ligeledes klagede Præsten i Lunde s. A. over, at Ullendrup Marken, af hvilken Præsten hidtil altid havde haft sin Tiende, 12 Tdr. Korn, havde Jens Eriksen i de sidste to Aar bemagtiget sig, saa at hverken Konge, Kirke eller Præst fik Tiende; og de to Husmænd, der boede paa Marken, maatte ligeledes føre sin Tiende til Hovedgaarden. — Ved Jens Eriksens Død tilfaldt Dallund hans Enke Maren Bang. I Begyndelsen af hendes Enkestand blev Dallund styldsat efter den forordnede ny Matrikel, og da blev Hovedgaardens Hartkorn nedsat fra 66 Tdr. til 53 Tdr., saa at den fik 19 Tdr. Land gode Jorder paa hver Lønde Hartkorn. Mærksagen hertil skal have været, at en af Kommissarerne strax fik Lyft til at indlade sig i Wgteslæb med den velhavende Ejerinde; hun holdt gode Miner til slet Spil, saa længe indtil Styldsatningen var gaaet for sig, og da lod hun den forelskede Kommissær vide, at hun ikke havde Lyft til at gjøre nogen Forandring i sin Stilling. At det dog ikke var hendes Hensigt, stedse at leve i Enkestand, naar en Vejler, hun syntes om, meldte sig, viste hun, da hun allerede ved Juletider Maret efter ægtede Rigs- og Landkommisær i Fyn og Ejer af Drritslevgaard Otte Pedersen Himmelstrup, der

DALLUND

i Fyn, ombygget 1851-53.

var født paa Himmelftrup Gaarden i Bigerslev Eogn, hvilken han en Tid lang beboede, og af hvilken han tog sit Tilnavn; han blev saaledes nu Ejer af Dallund. Den fornævnte Afgift af 6 Ldr. Byg aarlig, som Ejerne af Dallund og Margaard vare blevne forpligtede hver især til at udrede til Præsten i Sønderfø, maa disse have vægret sig ved at betale; thi 1696 faldt der atter Højesteretsdom i denne Sag, og Udsaldet blev det samme som tidligere. Fru Maren Bang overlevede ogsaa sin anden Mand, og folgte omtrent 1711 Dallund.

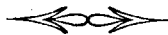
Den ny Ejer var Staldmester og Etatsraad Jørgen Frederik v. Haxthausen. Han skal i sin Tid have haft højt ubehagelige Stridigheder med Dallunds Møller, der var bekjendt for sin overordenlige Styrke. Uenigheden skal være opkommen deraf, at Haxthausen vilde formene ham Græsning til nogle Faar, og den skal være gaaet saa vidt, at Mølleren red ind over den Vindebro, som i hin Tid endnu adskilte Borg- og Ladegaarden, og skød ind igjennem Binduerne flere Skud efter Etatsraaden. Ogsaa om Haxthausen beretter Sagnet, at han skal have bortspillet Dallund; imidlertid kan dette dog ikke have været Tilfældet; thi 1719 døde han, og først 1722 folgte hans Enke Charlotte Amalie v. Raben Dallund til Øverste Gynter Diderik v. Finecke paa Havggaard.

Denne Mand var af en gammel mellemborgst Slægt, blev født i Møllerborg 1688, gif i dansk Krigstjeneste og blev i Slaget ved Gadebusch 1712 funden halv død iblandt de saarede. I Aaret 1714 eller 1715 ægtede han Klara Lewekau, en Datter af Generalmajor Theodosius v. Lewekau til Bygholm, og blev siden Øverste ved de fynske Dragoner. Han byggede 1723 den østre Fløj af Hovedbygningen paa Dallund, og paa samme Tid har han sandsynligvis ladet Gravene om Borgegaarden fylde; der skal paa hans Forlangende være blevet kommanderet Soldater til Dallund for at fylde disse Grave, hvis Spor endnu ere synlige. Den 13de Maj 1729 døde han paa Dallund. Sagnet paaftaar, at Djævelen tog ham, hvilket næppe betyder andet, end at han har været en usædvanlig driftig Mand, der havde Lykken med sig, og hvis Held man

tilskrev hins Bistand; ligesom det ogsaa berettes, at i det Kammer, hvor han efter sin Død blev hentet, vare Bæggene altid blodige. Det blev derfor i mange Aar slet ikke benyttet, indtil General Blixen lod det male og indrette til Beboelse. — Efter hans Død overtog hans Enke Gaarden. Hun var født 1699 og døde 1773. Hun skal i sin Tid have haft megen Trætte med Øverste Polst paa Langesø, som kjøbte sig smaa Jordlodder i Omegnen for at kunne udøve Jagt og Fiskeri overalt, saa at han jog lige ned til Gaarden og fiskede i dens Sø, der er meget fiskerig. Ogsaa med General Grüner paa Margaard skal hun have haft en Retsag om Jorden ved Staffenbjærgledet eller Indkjørselen fra Sønderfø Mark til Dallunds, som efter hendes egen Ytring skal have kostet hende mere end hele Margaard var værd. En Bonde i Sønderfø af Margaards Gods havde nemlig Proces med Fruen om tre Ager af mindre end en Lønde Lands Størrelse, og Præsten i Sønderfø skal af pligtkyldigt Hensyn til Fruen paa Tinge have vidnet, at Margaards Bonde ingen Jorder havde imellem Dallunds Bønders Jorder, hvisaarfag hin Bonde tabte og blev Tremærksmand og desuden straffet af Fru Grüner, der i sin Mandes Traværelse bestyrede Margaard. Men da Generalen kom tilbage, blev Sagen foretagen paa ny, og nu tabte Fruen paa Dallund. 1759 døde General v. Finecke, en Broder til den forrige Ejer, paa Dallund, hvor han i en meget lang Aarrække havde opholdt sig. 1767 overlod Fruen Dallund til sin Søn, Kammerjunker Theodosius Ernst v. Finecke, der blev født 1724, rejste udenlands 1741 og var i Udlandet et Par Aars Tid. 1756 udgav han et fransk Skrift om Sprogets Oprindelse, Fremstrid og Misbrug, blev Uæsesfor i Højesteret, og døde 1801 i en høj Alder og efter i hele 54 Aar at have været Kammerjunker. Han var, med eller uden Grund, meget hadet af Bønderne, da Sagnet fortæller altsaa ondt om ham. Gaardens Skove og Bøndergodset har han imidlertid forbedret; dette sidste har han for største Delen samlet ved Kjøb og Mageflister. Den 4de Decbr. 1792 oprettede han Dallund til et Stamhus for sin Slægtning Karl Philip v. Blixen, hvis Moder var en Finecke.

DALLUND

i Fyn, ombygget 1851-53.

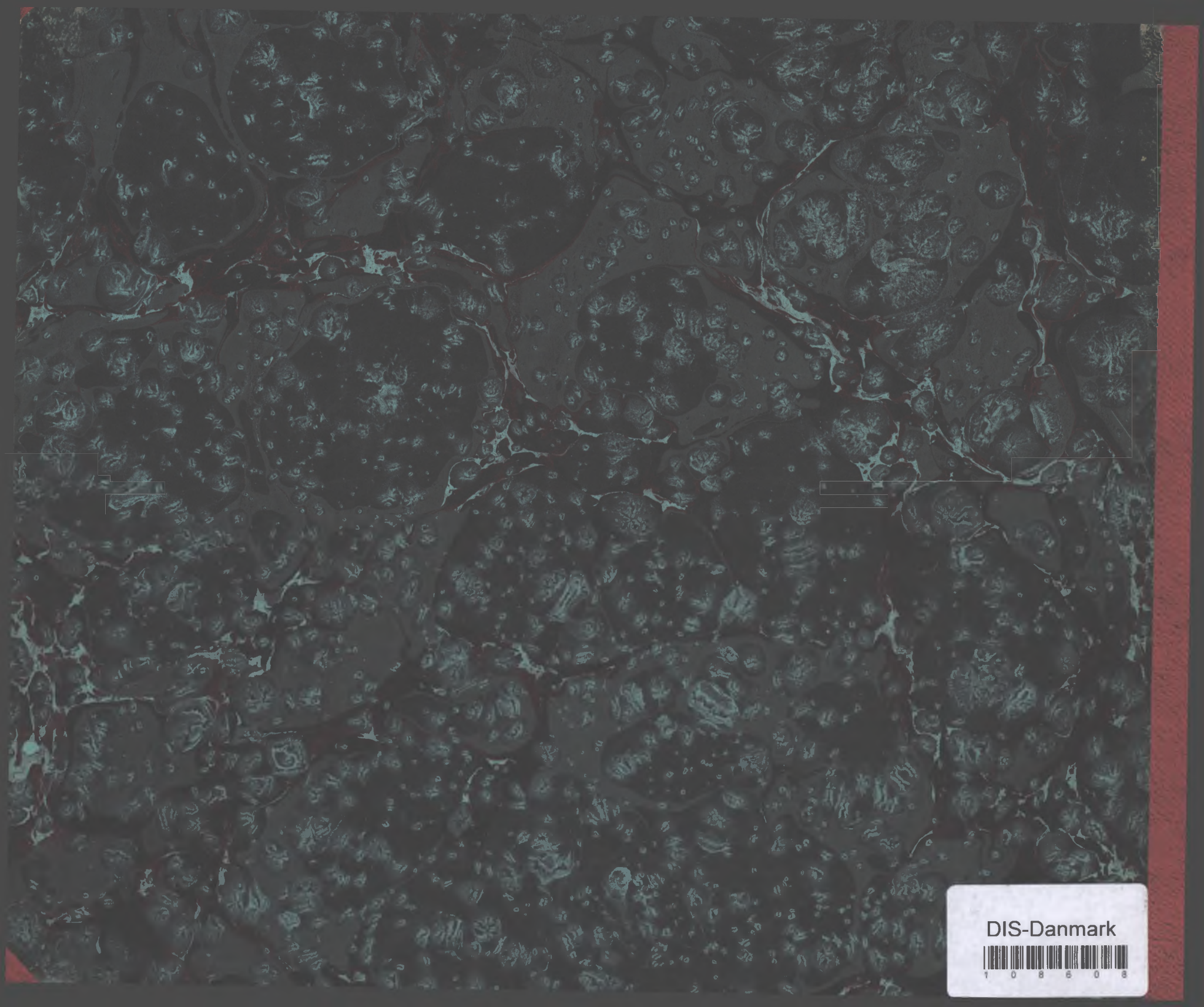

Slægten Blixen nedstammer fra Pommern, hvor den over 500 Aar har været bosiddende: og endnu ejer sit ældste Stamgods Regenthin. Den første Stamfader, som med historisk Visshed kjendes, var Henrik Blixen, der levede i Slutningen af det 13de Aarhundrede. Næsten alle hans Efterkommere indtil den nyeste Tid have været Krigsmænd. I blandt disse var Lewin v. Blixen til Zastrow i Pommern, der levede i den anden Halvdel af det 17de Aarhundrede og var Kapitajnlieutenant i den danske Garde. Hans Søn Kornett Frederik August v. Blixen blev i Aaret 1723 naturaliseret svensk Adelsmand, og paa hans adelige Nummer i det svenske Ridderhus optoges hans Brodersønner Konrad Christoffer og Hans Gustav v. Blixen, begge Militære. Den første, der blev Generallieutenant, ophøjedes i Friherrestanden 1772, og hans Søn, den ovennævnte Baron Karl Philip v. Blixen, antog Navnet Blixen-Finecke. Han var født 1750, indtraadte tidlig i svensk Krigstjeneste, tog Del i Gustav den tredies Revolution 1772 og i Felttoget 1788 i Finland og blev Generalieutenant, en af Sveriges Riges Herrer, Ridder af Serafimerordenen og Kommandør af Sværd- og Banaordenen. I Aaret 1802 blev han dansk Baron og senere Storkors af Dannebrog. Efter at være bleven dansk Undersaat udtraadte han af den svenske Krigstjeneste, og det lykkedes ham at overvinde de ikke ubetydelige Vanskeligheder, der vare forbundne med dette dobbelte undersaatlige Forhold. Han døde den 23de April 1829. Hans Frue var Friherrinde Sofia Magdalena v. Gåsen, en Søster til den bekjendte svenske Feltmarskalk v. Gåsen. Hun blev født 1767 og døde 1837. Deres Søn Baron Konrad Frederik Christian v. Blixen-Finecke, Kammerjunker og Ridder af Sværdordenen, født 1791, deltog som Officer ved den svenske Garde i Krigen 1813 mod Napoleon, men tog Afsted fra Hæren, da denne nærmede sig de danske Grændser. Han døde allerede den 24de Oktober 1829, og i Maj s. A. var ogsaa hans Frue

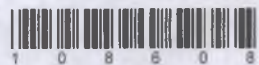
Friherrinde Charlotte Lovise Gyllenkrof død. Derefter overgik Stamhuset til deres Søn, den nuværende Besidder Baron Karl Frederik Agel Bror v. Blixen-Finecke, Ridder af Dannebrog, Besidder af Slægtens Stamhus Ræsbjholm i Slaane, født 1822 paa Dallund. Han blev 1842 Højægernester og 1848 Kammerherre; men 1856 bleve efter hans egen Begjering disse Udnævnelser tilbagekaldte. I Felttoget 1848 var han Befalingsmand for Herregaardskylterne. Som sin Slægts Hoved har han Sæde og Stemme paa det svenske Ridderhus, hvilken Ret han hidtil ikke har benyttet; derimod har han været Medlem af Folketinget, valgt for Kjøbenhavns anden Valgkreds. Han ægtede første Gang (1842) en svensk adelig Dame Fruen Charlotte Sofia Ankarona, og anden Gang (1854) Prinsesse Augusta Frederikke af Hessen.

Efter den gamle Matrikul udgjorde Stamhusets Hovedgaardstøgt: Ager og Eng 53 Tdr. 4 Skpr. 1 Fdl. 1 Alb., Skovskyd 2 Tdr. 2 Fd. 1 Alb., Møllestød 1 Tde. 2 Skpr., alt frit Hartkorn; Hovedgaardens Areal er 950 Tdr. Land Ager og Eng og 250 Tdr. Laud Skov. Hovedgaardens nuværende Hartkorn er 110 Tdr., hvoraf 1½ Tde. er bortkastet. Den 12te Maj 1852 fik Besidderen Regjeringens Bevilling til at sælge Fæstegodset, og indtil Udgangen af 1856 er der i alt afhændet 654 Tdr. „ Skpr. 3 Fdl. Hartkorn for en Kjøbesum af omt. 490,000 Daler. Der er endnu tilbage 14 Gaarde og 20 Huse med Hartkorn 82 Tdr. 7 Skpr. 2 Fdl. 2 Alb. Til Stamhuset hører Slamby Kirke- og Kongetiende med 84 Tdr. matrikuleret og 432 Tdr. 3 Skpr. „ Fdl. 2 Alb. Tiende ydende Hartkorn, samt Sønderø Kongetiende, der har 35 Tdr. matrikuleret og 330 Tdr. 2 Skpr. 3 Fdl. 1½ Alb. Tiende ydende Hartkorn. — Den nuværende Hovedbygning er opført 1843 og 1851—1853. En Afbyggergaard „Zastrow“ er opført for nogen Tid siden.

DIS-Danmark

1 0 8 5 0 8